

ՀՀ ֆինանսների նախարարություն

Հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողով

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ 21/2

2 հունիսի 2015 թ.

Քննարկվեց Ա/Ձ Հուսիկ Հարությունյանի 06.05.2015 թ-ի գանգատը ՀՀ ՖՆ Մաշտոցի ՀՏ պետի 27.04.2015 թ-ի թիվ 1266 և 18.03.2015 թ-ի թիվ 280592 որոշումների դեմ:

Ա/Ձ Հուսիկ Հարությունյանի գանգատում բերված փաստարկները.

Ա/Ձ Հուսիկ Հարությունյանը (այսուհետ նաև գանգատաբեր) հայտնում է, որ որպես անհատ ձեռներեց գրանցվել է 20.11.1996թ.-ին: Անհատ ձեռներեցի պետական գրանցման թիվ 027708 վկայականում նշված է, որ այն ուժի մեջ է միայն ներդիրի հետ միասին, իսկ ներդիրում առկա է գրառում այն մասին, որ գործունեության ժամկետը սահմանված է մինչև 31.12.1997թ-ը:

ՀՀ ֆինանսների նախարարության Մաշտոցի ՀՏ-ից ստացվել է 27.04.2015թ-ի թիվ 1266 որոշումն այն մասին, որ գանգատաբերը ունի 380.562 դրամի հարկային պարտավորություն, որից 240.000 դրամը կազմում է նվազագույն սոցիալական ապահովության վճարի ապառքը և դրա գծով հաշվարկված 131.402 դրամ տույժը, ԱԱՀ-ի գծով պարտքը կազմում է 5500 դրամ (որից ապառք 2950 դրամ, տույժ 2550 դրամ), եկամտահարկի գծով՝ 3660 դրամ (որից ապառք 2174 դրամ, տույժ 1486 դրամ):

ՀՀ ՖՆ Մաշտոցի ՀՏ-ից ստացվել է նաև ՀՀ ՖՆ Մաշտոցի ՀՏ պետի 18.03.2015 թ-ի թիվ 280592 որոշումն այն մասին, որ գանգատաբերը ենթարկվել է վարչական պատասխանատվության 20.000 դրամի չափով՝ հարկերը և պարտադիր այլ վճարները սահմանված ժամկետում չվճարելու համար:

Գրանցումից ի վեր գանգատաբերը գործունեություն չի իրականացրել և նույնիսկ հարկային մարմնի կողմից չի հասցրել ստանալ հաշվառման որևէ գիրք (այդ թվում՝ հասույթի), որևէ հաշվարկ-հաշվետվություն չի ներկայացրել: Հետևապես գանգատաբերը դժվարանում է մեկնաբանել հարկային պարտավորությունների առաջացման հիմքերը (ԱԱՀ-ի գծով 2950 դրամ և եկամտահարկի գծով 2174 դրամ):

Հարկային տեսչություն այցելության ժամանակ գանգատաբերին չի ներկայացվել վերը նշված հարկային պարտավորությունների, մասնավորապես՝ ԱԱՀ-ի գծով 2950 դրամ և եկամտահարկի գծով 2174 դրամ հարկի գումարների առաջացման հիմքերի վերաբերյալ որևէ տեղեկատվություն՝ պատճառաբանելով, որ դրանք արխիվացվել են:

Գանգատաբերը հայտնում է, որ անցած շուրջ 19 տարիների ընթացքում որևէ ծանուցում չի ստացվել առկա հարկային պարտավորությունների մասին:

Վերը նշված վարչական ակտերն անվավեր ճանաչելու իրավական և փաստական հիմնավորումները:

«Անհատ ձեռնարկատիրոջ մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածի համաձայն՝ ֆիզիկական անձի, որպես անհատ ձեռնարկատիրոջ, իրավունակությունն ու գործունակությունը ծագում են նրա պետական հաշվառման պահից և դադարում են այդ ֆիզիկական անձի իրավունակության կամ գործունակության դադարման, ինչպես նաև օրենքով նախատեսված դեպքերում պետական հաշվառումն ուժը կորցրած կամ անվավեր ճանաչվելու պահից:

Քննարկվող դեպքում, վկայականի ներդիրում առկա գրառման համաձայն Հուսիկ Հարությունյանը դադարել է Ա/Ձ համարվել 31.12.1997թ-ից:

Նույնիսկ, եթե դա չի կատարվել 31.12.1997թ-ի դրությամբ, ապա Ա/Ձ Հուսիկ Հարությունյանը պետք է հանվեր հաշվառումից նաև «2008 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ հարկային հաշվետվություններ չներկայացրած կազմակերպությունները լուծարելու և անհատ ձեռնարկատերերին պետական հաշվառումից հանելու մասին» 26.05.2011թ.-ին ընդունված ՀՀ օրենքի հիման վրա, սակայն նշված օրենքը այս դեպքում չի կիրառվել:

Բացի այդ, «Անհատ ձեռնարկատերերի համար եկամտահարկի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների արտոնություններ սահմանելու մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի համաձայն նույն օրենքի 2-րդ և 3-րդ հոդվածներում չնշված անհատ ձեռնարկատերերն ազատվում են 2003-2005թթ-ի համար հաշվարկված և չվճարված եկամտահարկի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների նվազագույն գումարների, ինչպես նաև դրանց նկատմամբ հաշվարկված և չվճարված տույժերի վճարումից (տվյալ դեպքում խոսքը վերաբերում է եկամտահարկին): Այդ հոդվածների համաձայն այդպիսի անհատ ձեռնարկատերերի կողմից 2006 թվականի հունվարի 1-ից հետո մինչև պետական գրանցամատյանում գործունեության դադարեցման (լուծարման) մասին գրառման պահը պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների նվազագույն գումարներ չեն հաշվարկվում (չեն վճարվում): Նշված անհատ ձեռնարկատերերի ցանկերը (2003-2005 թվականների համար հաշվարկված և չվճարված պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների նվազագույն գումարների պարտադիր նշումով) հարկային տեսչությունները մինչև 2006 թ-ի սեպտեմբերի 1-ը ներկայացնում են պետական ռեգիստրի գործակալության համապատասխան տարածքային ստորաբաժանումներ՝ մինչև 2006 թ-ի նոյեմբերի 1-ը պետական գրանցամատյանում գործունեության դադարեցման (լուծարման) մասին գրառում կատարելու, նրանց վկայականները անվավեր ճանաչելու և պարտավորությունները հրապարակելու համար:

ՀՀ ՖՆ Մաշտոցի ՀՏ-ի կողմից չեն կատարվել վերը նշված հոդվածներով սահմանված գործողությունները, որի արդյունքում առաջադրվել են սոցիալական ապահովագրության վճարների գծով ոչ իրավաչափ պարտավորություններ:

Համաձայն Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 37 հոդվածի, վարչական տույժը կարող է նշանակվել իրավախախտումը կատարվելու օրվանից ոչ ուշ, քան երկու ամսվա ընթացքում: Տվյալ դեպքում, եթե նույնիսկ ընդունենք, որ հարկերը սահմանված ժամկետում չեն վճարվել, ապա պետք է փաստենք, որ 18.03.2015թ-ի թիվ 280592 որոշումն ընդունելու օրենքով նախատեսված ժամկետը չի պահպանվել:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը՝ գանգատաբերը խնդրում է ՀՀ ՖՆ Մաշտոցի ՀՏ պետի 27.04.2015թ-ի թիվ 1266 և 18.03.2015թ-ի թիվ 280592 որոշումները ճանաչել անվավեր և վերացնել հաշվարկված հարկային պարտավորությունները:

ՀՀ ֆինանսների նախարարության հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովի եզրակացությունը.

ՀՀ ՖՆ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովը (այսուհետ նաև Հանձնաժողով), ուսումնասիրելով սույն գործին առնչվող նյութերն ու ապացույցները եկավ հետևյալ եզրակացության:

Քննարկման ընթացքում նշվեց, որ ՀՀ ՖՆ Մաշտոցի ՀՏ պետը, քննարկելով Ա/Ձ Հուսիկ Հարությունյանի վերաբերյալ վարչական վարույթի նյութերը պարզել է, որ 27.04.2015 թ-ի դրությամբ նրա չկատարված հարկային պարտավորությունները կազմում են 380.562 դրամ, որից ԱԱՀ՝ 5.500 դրամ, եկամտահարկ՝ 3.660 դրամ, սոցիալական

ապահովության վճար՝ 371.402 դրամ, որն առաջացել է 2009թ. հունվարից մինչև 2012թ. դեկտեմբեր ամիսների նվազագույն սոցիալական վճարներից:

Արդյունքում, ղեկավարվելով «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 29.1 հոդվածի և «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 55-րդ, 56-րդ, 58-րդ, 88-րդ հոդվածների դրույթներով ՀՀ ՖՆ Մաշտոցի ՀՏ պետի կողմից 27.04.2015 թ-ին ընդունվել է թիվ 1266 որոշումը (այսուհետ նաև Որոշում) Ա/Ձ Հուսիկ Հարությունյանից 380.562 դրամ պարտավորության գումար գանձելու վերաբերյալ:

Քննարկման ընթացքում Ա/Ձ Հուսիկ Հարությունյանը պնդեց, որ որպես անհատ ձեռնարկատեր գրանցվել է 1996 թ-ին, սակայն գրանցման օրվանից առ այսօր որևէ գործունեություն չի իրականացրել, հետևաբար նաև որևէ հաշվարկ կամ հաշվետվություն հարկային տեսչություն չի ներկայացրել: Նման պայմաններում Ա/Ձ Հուսիկ Հարությունյանի համար անհասկանալի է, թե Որոշման մեջ արտացոլված պարտավորությունները, մասնավորապես՝ ԱԱՀ գծով 5.500 դրամը և եկամտահարկի գծով 3.660 դրամը ինչ կարգով է որոշվել: Այսինքն, առկա են արդյոք համապատասխան ապացույցներ (հաշվարկ, հաշվետվություն), որոնք հիմնավորում են ԱԱՀ-ի և եկամտահարկի գծով գանձման առաջադրված պարտավորությունների առկա լինելու հանգամանքը:

Քննարկման ընթացքում պարզվեց, որ Որոշման մեջ արտացոլված պարտավորությունների հաշվարկման համար հիմք են հանդիսացել ՀՀ ֆինանսների նախարարության «Հարկատու 3» տեղեկատվական բազայում Ա/Ձ Հուսիկ Հարությունյանի վերաբերյալ առկա տվյալները: Ինչ վերաբերվում է դրանց փաստաթղթային հիմնավորվածությանը, ապա Մաշտոցի ՀՏ ներկայացուցիչը նշեց, որ սոցիալական ապահովության վճարի գծով պարտավորությունները հաշվարկվել են հիմք ընդունելով «Պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի 5-րդ մասի դրույթները, իսկ ԱԱՀ-ի և եկամտահարկի գծով պարտավորությունները՝ հիմք ընդունելով Ա/Ձ Հուսիկ Հարությունյանի ներկայացված հաշվետվությունները: Սակայն վերջիններս չեն կարող ներկայացվել, քանի որ Ա/Ձ Հուսիկ Հարությունյանի հարկային գործն արխիվացված է:

Հարկ է նշել, որ «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 43-րդ հոդվածի 1-ին մասի բ) կետի համաձայն՝ Անձի և վարչական մարմնի փոխհարաբերություններում ապացուցման պարտականությունը կրում է վարչական մարմինը՝ անձի համար ոչ բարենպաստ փաստական հանգամանքների առկայության դեպքում:

Քննարկվող դեպքում Որոշմամբ ԱԱՀ-ի և եկամտահարկի գծով առաջադրված պարտավորությունների հաշվարկման համար հիմք հանդիսացող ապացույցների ներկայացման պարտականությունը կրում է վարչական մարմինը, ի դեմս Մաշտոցի ՀՏ-ի, ինչը, սակայն, փաստացի հնարավոր չէ, քանի որ Ա/Ձ Հուսիկ Հարությունյանի հարկային գործն արխիվացվելուց հետո ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ոչնչացվել է:

Հաշվի առնելով վերոգրյալ փաստական հանգամանքները Հանձնաժողովը գտնում է, որ ԱԱՀ-ի և եկամտահարկի գծով պարտավորությունների առաջադրման համար հիմք հանդիսացող ապացույցների բացակայության պայմաններում հիմնավոր չէ նաև սոցիալական ապահովության վճարի գծով առաջադրված պարտավորության առկայությունը, քանի որ ԱԱՀ-ի և եկամտահարկի գծով պարտավորությունների բացակայության պայմաններում մինչև 2009 թ-ը Ա/Ձ Հուսիկ Հարությունյանի գործունեությունը ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով պետք է դադարեցված (լուծարված) լիներ:

Քննարկման ընթացքում նշվեց նաև, որ ՀՀ պետական ռեգիստրի կողմից 22.11.1996 թ-ին տրամադրված անհատ ձեռներեցի պետական գրանցման թիվ 027708 վկայականի

համաձայն քաղաքացի Հուսիկ Հարությունյանը գրանցված է ՀՀ պետական ռեգիստրում որպես անհատ ձեռներեց 20.11.1996 թ-ից: Ընդ որում, անհատ ձեռներեցի պետական գրանցման թիվ 027708 վկայականում նշված է, որ վկայականը ուժի մեջ է միայն ներդիրի հետ:

Հանձնաժողովը, ուսումնասիրելով վերոգրյալ վկայականի 22.11.1996 թ-ի թիվ 01 ներդիրն արձանագրեց, որ վերջինիս համաձայն Ա/Ձ Հուսիկ Հարությունյանի գործունեության ժամկետը սահմանված է մինչև 31.12.1997 թ-ը:

Վերոգրյալի կապակցությամբ հարկ է նշել, որ «Անհատ ձեռնարկատիրոջ մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածի համաձայն. «Ֆիզիկական անձի, որպես անհատ ձեռնարկատիրոջ, իրավունակությունն ու գործունակությունը ծագում են նրա պետական հաշվառման պահից և դադարում են այդ ֆիզիկական անձի իրավունակության կամ գործունակության դադարման, ինչպես նաև օրենքով նախատեսված դեպքերում պետական հաշվառումն ուժը կորցրած կամ անվավեր ճանաչվելու պահից»:

Քննարկվող դեպքում անհատ ձեռներեցի պետական գրանցման թիվ 027708 վկայականում, ինչպես նաև վկայականի ներդիրում կատարված գրառումների համաձայն, Ա/Ձ Հուսիկ Հարությունյանը 1998 թ-ի հունվարի 1-ից դադարել է անհատ ձեռնարկատեր համարվել: Այսինքն, ըստ էության, դադարել են Հուսիկ Հարությունյանի որպես անհատ ձեռնարկատիրոջ իրավունակությունն ու գործունակությունը:

Ելնելով վերոգրյալից և ղեկավարվելով «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 63-րդ հոդվածի 1-ին մասի ա) կետի դրույթներով Հանձնաժողովը եզրակացում է, որ Ա/Ձ Հուսիկ Հարությունյանի գանգատը՝ ՀՀ ՖՆ Մաշտոցի ՀՏ պետի 27.04.2015 թ-ի թիվ 1266 որոշումն անվավեր ճանաչելու պահանջի մասով, ենթակա է բավարարման:

Ինչ վերաբերվում է Ա/Ձ Հուսիկ Հարությունյանի գանգատով բերված պահանջին՝ ՀՀ ՖՆ Մաշտոցի ՀՏ պետի 18.03.2015 թ-ի վարչական իրավախախտման գործի վերաբերյալ թիվ 280592 որոշումն անվավեր ճանաչելու վերաբերյալ, ապա այդ կապակցությամբ հարկ է նշել, որ նշված որոշման դեմ բերված գանգատը չի կարող քննության առնվել Հանձնաժողովի կողմից, քանի որ այն բերվել է «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ» ՀՀ օրենսգրքի 288-րդ հոդվածով նախատեսված ժամկետի խախտմամբ:

Ելնելով քննարկման արդյունքներից և ղեկավարվելով «Հարկային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 43.1-րդ հոդվածի և «Մաքսային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի պահանջներով հանձնաժողովը

ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ Է՝

Ա/Ձ Հուսիկ Հարությունյանի 06.05.2015 թ-ի գանգատը բավարարել մասնակի՝ չեղյալ համարելով ՀՀ ՖՆ Մաշտոցի ՀՏ պետի 27.04.2015 թ-ի թիվ 1266 որոշումը:

Սույն որոշմանը չհամաձայնվելու դեպքում այն ուժի մեջ մտնելու օրվանից երկու ամսվա ընթացքում կարող է բողոքարկվել ՀՀ վարչական դատարան:

Հանձնաժողովի նախագահ՝

Վ. ԵՐԻՐՈՄՅԱՆ